

Československý týdeník-Evropské vydání Tschechoslovakische Wochenzeitung-Europäische Ausgabe

AMERICKÉ LISTY: Vychází každý pátek • Vydává a tiskne: Universum
Sokol Publ. • Vedoucí redaktor: Josef Martínek • Evropský redaktor:
Miroslav Fišera • Adresa redakce: AL, Postfach 3, 8027 Zürich
Roční předplatné S. Fr. 50.00.

AMERICKÉ LISTY: Erscheint jeden Freitag • Herausgeber: Universum
Sokol Publ. Chefredakteur: Josef Martínek • Redakteur für Europa:
Miroslav Fišera • Anschrift der Redaktion: AL, Postfach 3,
8027 Zürich • Abonnement: S. Fr. 50.00 (jährlich).

GEGRÜNDET 1974 (New Yorkské Listy) • MONTAG, den 19. NOVEMBER 1973 • POSTFACH, 3, 8027 ZÜRICH, (SCHWEIZ) Nr. 46 • PREIS S. FR. 1.00

O posledních volbách v Americe

Jako každý rok o prvním úterý v měsíci listopadu, i letos se právě konaly volby v Americe. Nebyly to volby prezidenta, které jsou na pořadu každý čtvrtý rok a příští budou v roce 1976, ani volby do kongresu, jež se konají každý sudý rok. Tentokrát se volili jiní veřejní političtí funkcionáři, a v četných státech voliči také hlasovali ano nebo ne o různých návrzích — v Kalifornii například o návrhu guvernéra Reagana, aby se snížily státní daně a tím omezily některé veřejné služby, v New Yorku o tom, zda se má vysat veřejná půjčka na financování modernizace veřejné dopravy. Jak to obvykle bývá o volbách v lichém roce, voličům se předkládaly k rozhodnutí otázky převážně místního či státního významu, nikoli celonárodního, a voliči přihlíželi spíše k osobním vlastnostem soupeřících kandidátů a k jejich stanoviskům k lokálním záležitostem než k jejich základní ideologii nebo stranické politické příslušnosti. A protože to byly volby tohoto druhu, dá se z nich jen nepřesně vyčíst význam, který mají pro celonárodní americkou politiku. Některé pozorovatele obzvláště zajímalo, jak se v hlasování zobrazí reakce voličstva na vnitropolitickou bouři, která letos zachvátila Ameriku a její vládu, a které se ve zkratce říká aféra Watergate. To je ovšem bouře, která se v podstatě točí kolem prezidenta Nixona a některých osob, jimiž se obklopile; protože jsou to republikáni, je možno mluvit o krizi ve vedení republikánské strany, ale protože je to jejich osobní krize, byť politické podstaty, nedá se dobře mluvit o krizi celé republikánské strany nebo dokonce republikánské politické koncepcie. Přesto však nejméně v jednom státě a možná ve dvou hrála odezva voličů na aféru Watergate, podle úsudku zkušených pozorovatelů — roli v jejich rozhodování. Jedním tím státem je New Jersey, ve kterém se o funkci státního guvernéra ucházel jednak poslanec Charles Sand-

man, konservativní republikán a stoupenec prezidenta Nixona, jednak Brendan Byrne, člen demokratické strany, bývalý soudce a okresní návladní. Velkou většinou hlasů v poměru dvě ku jedné zvítězil Byrne, jehož hlavním předvolebním heslem bylo: "Poctivost ve vládě". Stoupenci poraženého Sandmana sami připouštějí, že se do voleb v New Jersey promítla reakce voličů na aféru Watergate: demokrat Byrne zvítězil i v tradičně republikánských volebních okresech. — Ale v druhém pozoruhodném státě ve Virginii byl novým guvernérem zvolen konservativní republikán a bývalý guvernéř Mills Godwin, který těsnou většinou hlasů porazil nezávislého kandidáta s liberálními a populistickými tendencemi Henryho Howella.

Pozorovatelé se však nedomnívali, že to ukazuje opačným směrem než volební výsledek ve státě New Jersey, a to z několika důvodů: kandidáti nehráli v předvolební kampani na reakci voličů k aféře Watergate, vítěz Godwin jen nedávno přestoupil z demokratické strany do republikánské, a jeho vítězství — jak jsme řekli, je velmi těsné.

V Clevelandu byl znovuzvolen primátorem Ralph Perk, který je českého původu.

V Detroitu ve státě Michigan a v Raleigh ve státě Severní Karolína byli zvoleni primátory černoši. V nedávných volbách byli černoši zvoleni primátory měst Atlanta ve státě Georgia a Los Angeles ve státě Kalifornie.

V městě New Yorku, jež má větší rozpočet než většina států na světě, byl novým primátorem zvolen muž, který měl dosud na starosti kontrolu městských financí, demokrat Abraham Beame. V New Yorku žije také více židů než v kterémkoliv jiném městě na světě, a Beame sám je žid, ale zvítězil tak obrovskou většinou hlasů, že mu zřejmě odovzdali hlasy občané všech etnických či náboženských skupin.

Ještě o Středním Východě

Ferdinand Peroutka

Posledně jsme mluvili o "Neradostném vítězství". Máme-li na tom něco opravit, řekli bychom po týdnu: "Velmi neradostném vítězství." Israel odrazil útok, převrátil situaci skvělým vojenským manévrem, ale musí se zdát, jakoby politicky se mu nemohlo přihodit nic horšího než vyhrát válku. To nakupí ještě více vášni na druhé straně. Arabové jsou si jisti, že politická ochrana od nich kdykoli odvrátí tvrdé následky porážky. Za touto hradbou, jak se netají, zamýšlejí opakovat válku opět a opět až ji nakonec vyhraji — třeba za deset let. Ukazují, jak vážně to myslí s olejou hrozbou. V neděli už nejezo po holandských silnicích skoro ani jedno auto.

Posledně jsme si dovolili zažertovat. Spojené národy vytvořily z neutrální vojenský sbor, aby dohlíželi na příměří, a, jak jsme pozorovali vě-

ci, nadhodili jsme, že sověty snad navrhnou, aby do tohoto sboru bylo přibráno i současné Československo — kde v ministerstvu zahraničí a v ministerstvu vnitra ani jeden papír není přendán se stolu na stůl bez sovětského souhlasu. Už je to však tady. Člověk si nemůže dovolit žert, aby se z něho nestala skutečnost. Sověty už navrhly, aby do kontrolního sboru Spojených národů bylo přijato Československo — nebo jiný podobný neutrální, kterýkoli z šesti sovětských satelitů. Na konec z nich bylo vybráno Polsko, aby nestránilo žádné demarkační čítní.

Sověty argumentují, že, jako je Polsko členem Varšavského vojenského paktu, tak je Kanada členem Atlantického obranného společenství. Tu sověty porovnávají slova, ne věci. Mezi členem Varšavského paktu a členem Atlantického společenství je takový

vý rozdíl jako mezi člověkem poddaným a člověkem svobodným. Atlantické společenství je dobrovolné, Varšavský pakt je vnucený, a při každé pochybnosti sověty jej hrozbami a násilím znovu vynucují. Mezi členy Atlantického paktu byly a jsou vážné neshody, Amerika bývá svými evropskými spojenci kritisována. Ještě však americká armáda nevpadla do země svého spojence, ještě americký generál nevyhrožoval Kanadčanům, že budou "pobiti jako mouchy", jak generalissimus Žukov vyhrožoval Polákům. Ačkoli tedy slova pakt a společenství jsou si podobná — pokud věci se týká, nepravda zvítězila, když Polsko bylo přibráno do neutrálního sboru.

Mohlo by se zdát, že mrak má stříbrný okraj, a že byl učiněn jakýsi pokrok. Tentokrát... (Pokrač. na str. 3)

PO DESETI LETECH ...

22. listopadu tomu bude deset let, co byl zavražděn třicátý pátý prezident Spojených států, John Fitzgerald Kennedy, nejmladší z prezidentů, kteří byli kdy v této zemi zvoleni. Nebyla mu dána ani zdaleka příležitost, aby své zemi dal vše to, co si při svém nástupu předsevzal. Nešlo mu ani o popularitu ani o bohatství, poněvadž sám byl jedním z nejbohatších mužů ve Spojených státech a přesto byl znám hlavně svým poměrem k pracující třídě, což dokázalo několik jeho zásahů v její prospěch a proti zájmu výrobních, mamutích koncernů. Dokázal za dva roky svého presidentsví skutečně svoji odvahu a jsme pevně přesvědčeni, že kdyby mu bylo dopřáno dokončit svůj čtyřletý volební termín — byl by se stal jedním z nejoblíbenějších a nejúspěšnějších prezidentů této země — díky svému poměru k lidem. Za jeho doby nedošlo v této zemi ani k jedné vnitřní krizi — na rozdíl od dnešních. Jsme také jisti, že tohoto smutného desetiletého výročí nebude vzpomínáno jenom v naší zemi — ale i v daleké cizině, kde jeho popularita byla tak vysoká, jako snad žádného amerického prezidenta v historii.

Ještě o Středním Východě

(Dokončení ze str. 1)

kráte Arabové vyhlásují, že uznávají právo izraelského státu na existenci a že ji třeba i zaručit smlouvou, jestliže dostanou zpět svá území. Jsou dva druhy míru, jeden je ve smlouvě, druhý je v myslích lidí. Jen tento druhý druh je spolehlivý. Zatím Israel cítí potřebu zajistit se i pro ten případ, že by si Arabové svou nynější blahovůli vůči izraelskému státu někdy rozmýšleli. Jak věci stojí, vrátit Arabům obsazená území bez míru v myslích mohlo by znamenat, že sovětské rakety se posunou na samy hranice Israele se vším pokušením, které by z toho vyplývalo. Je nesnadno to Israelitům vymlouvat. Měli by v rukou smlouvu, ale smlouvy byly už porušeny v daleko solidnějším prostředí než je Střední Východ. V Evropě už byly uzavřeny smlouvy o neútočení, a brzy potom přišel útok. A, jak třeba opakovat, hlavním problémem bude Jerusalema. Vrátil jeho část do arabské správy znamenalo by umožnit volný přístup proslulým palestinským teroristům. Arabské vlády je velebí a podporují, když se jim to hodí. Ale je také známo, že je nedovedou zkrátit, kdykoli se teroristům nehodí, aby byli zkráceni. Co by si s takovým elementem počala nějaká více méně abstraktní společná izraelsko-arabská správa Jerusalema?

Po šest let Israel vyzýval Egypt k příměří jednání mezi nimi, po šest let Egypt to odmítal. Cítil, že by to byla pro něj nevýhodná pozice — vyjednávání poraženého s vítězem. Nehodlá vstoupit do žádného jednání bez té politické pomoci, již má ve Spojených národěch a v sovětech a která trvá, ať porážka ať neporážka, ať ten či onen argument. To nebezpečně zatahuje do sporu dvě velmoci, Ameriku a Rusko. Kdyby Egypt sám vyjednával s Israel, sotva by mohl Israeli do očí přednést jakýkoli svůj argument, že mezi nimi je nerovnost. Že, kdežto on má nezadatelné právo, aby mu Rusko dodávalo zbraně, Israel nemá vůbec žádné právo, aby mu zbraně dodávala Amerika. Egypt spolehná, že mocné Rusko to světu lépe vysvětlí.

Zdá se, že někteří v Israeli očekávali, že první, jakousi povinnost Ameriky, pokusit se úplně za každé izraelské stanovisko v každé otázce, za druhé, očekávali všemohoucnost Ameriky. Svět je mnohem komplikovanější než aby

dovoloval takové dvě prosté věci. Arabové a jejich protektoři drží se toho, že Israel má vyklidit obsazená území, jak bylo poято do příměří roku 1967. Nelze přehlížet, že přátelé Israele, v čele jich Amerika, nemají legální odpověď na to, že Israel ona území nevykliduje. Mohou uvést některé argumenty, dovolávat se obav a nutně ostražitosti Israele. Ale to není legální mluva. Ani nemají přátelé Israele legální odpověď na to, že Israel i po příměří dokončoval svůj manévř obklíčení arabské armády. Bylo v tom více brilance vojenské než politické. Spravedlivý pohled ukazuje, že Amerika na sebe bere nebezpečná rizika pro věc Israele. Už — v nukleárním věku — postavila pro tuto věc své posádky ve světě do stavu pohotovosti. Vzala na sebe arabský olejový bojkot a chystá se omezit cestování autem a otop bytů v zimě. Riskuje krizi vztahů ke svým evropským spojencům. Co dalšího ještě očekávat od Ameriky? A vůbec přátelství nebo nepřítelství 120 milionů Arabů nemůže být zcela bez významu pro žádný západní stát. Arabové se sebe seřásili několikastaletý spánek a zase vstupují se svou vůlí do dějin. A ani nejlepší přátelé Israele nemohou opustit všechny ohledy na věc Palestiňanů. Někde vede úzká cesta mezi dvěma pravdy, je třeba po ní kráčet.

Ve světě, v němž ztroskotalo tolik snů, houževnaté se udržuje sen malého izraelského národa: zařídí se na malém území po svém, rozvinout zde svou individualitu, být tu v bezpečí před pogromy pouličními i vládními, které byly vtěleny do dějin. Israelitě svému domovu věnovali nejlepší úsilí. Nyní snad se jim bude zdát, že ani přátelé nerozumí potřebám jejich bezpečnosti, nebo snad budou hledat viníka, který není — viníka domácího. Vycházel by jen z nervosy — kdyby žalovali na vlastní dobrou vládu za to, čím je vinna světová situace. Na vnítropolitický život Israele, na jeho duchovní strukturu čeká zatěžkávací zkouška, jaká přichází na národy po zklamání. Jaká škoda, jak i nebezpečné, kdyby osláblo to, k čemu se Israelitě vychováli a čím se povznegli, národní disciplína. Ji Israel předtím ostatní národy této doby. Řekli jsme: světová situace. Arabský olejový bojkot přivedl do vědomí západu okolnost, již dosud věnoval mnohem méně pozornosti než

zasluhuje. Někteří západní státníci bývali doma kritizováni za to, že věnují příliš velkou pozornost vnějšmu světu, Asii a Africe, a tomu, co tam se děje. Měli by se, podle této kritiky, zcela soustředit na domácí starosti. Neexistuje takto izolovaný západ. Čínský maršál a ministr vojenství Lin Piao před deseti lety v pamětihodném dokumentu narysoval plán konečného útoku na západní svět: vzbouřit barevné masy v Asii a Africe, obklíčit jim západ, obklíčit bílá města, odříznout západ od toho, co Asie a Afrika plodí nebo co je skryto v jejich lůně, od surovin. Maršál zahynul za okolností dosud záhadných, ale není jisto, zda jeho plán zahynul s ním nebo zda tiše přežívá v některých demokratickém západu nenakloněných myslích. Olejový bojkot důrazně připomenul, že většina světových surovin leží mimo Evropu. Je to dostatečně znepokojivé připomenutí. Ani Amerika není zcela imunní proti tomu faktu. Může to překonat vynalézavostí, ale to vyžaduje delšího času. Není pochyby, že arabský politický plán je zejména jižní arabské králičkové tuší, že by olejové zdroje nezůstaly dlouho v jejich osobním majetku, kdyby socialistické sověty nabýly rozhodující převahu v této části světa. Pod sovětskou ochranou radikálně republikánská Sýrie a Irák a marxistické guerilly snadno by sverhly králičky s jejich malých trůnů. Je logické se domnívat, že králičkové byli hlavními původci plánu dohodnout se s Amerikou. Ani Arabové, ani Israel nemohli by vést válku jak ji vedou, kdyby sověty a Amerika jim nedodávaly válečný materiál. To znamená, že Rusko a Amerika nebezpečně na sebe narážejí, někdo by mohl říci, že v určitém smyslu vedou spolu válku. To je situace, která musí být bedlivě opatrována, jak i obě tyto velmoci si uvědomují. Nepochybně společně hledají nějaké řešení — jestliže existuje — které by jim oběma a také Arabům a Israeli vyhovovalo. Základní rusko-americká dohoda překonala i tu rozčilující chvíli, kdy Amerika vyhlásila svou branou pohotovost. Rusko jako stát uzavírá více méně normální dohody s ostatními státy. Někde zasedá záhadné, mlčenlivé centrum marx-leninismu, které podle všeho, co můžeme předpokládat — vidí každou situaci jako plynulou, netrvalou, dokud komunismus nedosáhne svých cílů. Jak se toto vlivné centrum dívá na přítomnou situaci? Jaké jsou cíle komunismu na březích Nilu?

SCHŮZKA PRAHA - BONN

K dlouho odkládané schůzce západoněmeckých a československých představitelů přeci jenom dojde a sice osmadvacátého listopadu — kdy bonnský kancléř Willy Brandt a spolkový zahraniční ministr Walter Scheel přijdou do Prahy. Zdá se tedy, že diplomatické styky mezi oběma zeměmi budou konečně navázány. Jak známo, odvolal Willy Brandt svou návštěvu Prahy plánovanou na počátek letošního září, když došlo k neshodám mezi jedinci stranami v otázce reprezentace Západního Berlína bonnskou vládou. Přeci několika dny se sešel zahraniční ministr Scheel se sovětským ministrem zahraničí Andrejem Gromykem — aby západoberlínskou otázku prodiskutovali. Dohodli se

na kompromisu, podle něhož — mimo jiné — západoberlínské právní instituce budou moci přímo jednat s institucemi východoevropských států. Tak po kladném vyřízení mnichovské a západoberlínské otázky navázání diplomatických styků Československa a Západního Německa nic už nestojí v cestě.

Filmová hroší kůže

Nedávno vyznamenaný režisér československého filmu, národní umělec Karel Steklý dokončuje v barrandovských filmových atelierech natáčení filmu s názvem Hroch. Má to být satirická groteska, v níž, podle Rudého práva: "Nastavuje kritické zrcadlo některým jevům a událostem krizového roku 1968".

VÝBĚR 74 - jde za čtenáři

Ve světě se pořád něco děje.

A nejsou to — zaplat'pánbůh — jenom události politické. Dějou se prostě věci. Objevují se objevy, vynalézají vynálezy. Rodí se šesterčata, lidé dělají hlouposti — a také naopak. Jedni zamořují ovzduší, druzí volají po jeho očistě. Mění se móda, střídají se vlády a nálady, — svět se zkrátka neustále točí...

Ale den má jen čtyřicet hodin

a zvidavý člověk si občas povzdechne nad nedostatkem času ke čtení, k zjišťování, co se kde děje. Však to znáte. Jistě jste si kolikrát pomysleli: kéž by tak někdo pro mne pořídil nějaký šikovný výběr, průřez světových zajímavostí...

Stalo se, přátelé!

Pořídili jsme pro vás — pro celou vaši rodinu, přesně to, po čem jste volali. Ze světového mnohojazyčného tisku vám předkládáme v naší rodné češtině VÝBĚR 74. Co všechno v něm najdete? To, co vás zajímá: technika, medicína, sport, móda, vynálezy, poezie, čtení pro děti, životní prostředí, slavní krajané, automobilismus, povídky, volná chvíle, kuchařské recepty, novinky odevšad, pele-mele, humor, fotografie, ukázky z připravovaných knih českých autorů.

A ještě mnohem víc — prostě pestří VÝBĚR 74, poučavé, poučné, informativní a zábavné čtení pro celou rodinu.

VÝBĚR 74 vychází jako spisek Zábavné knihovničky Amerických Listů. Připravila Jitka Meixnerová. Cena v USA a Kanadě pouze \$4.00 (160 stran) v Evropě Š. fr. 12.00.

Zde odřízněte, vložte do obálky a zašlete:

VÝBĚR 74, 283 Oak Street, Perth Amboy, New Jersey 08862 — USA (zájemci v USA a Kanadě)

VÝBĚR 74, Postfach 3, 8027 Zürich, Schweiz — (zájemci v Evropě)

Objednávám..... výtisků Výběru 74. Přikládám šek na \$..... (Švýc. fr.)

Jméno: Podpis:

Adresa:

MALÝ OZNAMOVATEL

WELDERS & general workers in steel fabricating shop. Located Richmond & Circle Aves., Clifton, N. J. (201) 546-2850.

Experienced Milling Machine Operator and set up man. Steady work.

PAUSIN M.F.G. CO.
727 Frelinghuysen Ave.
NWK., NJ (201) 243-4225

TRACTOR TRAILER DRIVERS — wanted part time. Please call Roadway Express, Mr. Lupinacci (201) 846-7500. Equal Opportunity Employer.

KEYPUNCH OPERATORS
FULL TIME
DAYS AND EVES.

Experienced alpha and numeric keypunch operators. Salary commensurate with experience. 10 pct. night differential. We offer liberal company benefits including new Dental Plan.

J. C. PENNEY
CREDIT REGIONAL OFFICE
1 IBM PLAZA, 22nd Flr.
330 N. Wabash, Chicago, Ill.
329-9450
An Equal Opportunity Employer

SPOLEČNOST CHARLOTTY MASARYKOVÉ

pořádá každoroční vánoční bazar 4. prosince, v úterý od 16 hodin večer v místnosti kostela Jana Husa, 315 Východní 74. ulice, NYC. Najdete tam ručně zhotovené předměty, ozdobné i praktické, do domácnosti i na stromček, vše bezvadné kvality a provedení. Bude též prodej domácího pečiva a cukroví, rovněž občerstvení kávou a vánočkou. Přijďte a nakupte hodnotné výrobky za nízké ceny!

Bazarový výběr

Listárna . . .

VÁZNÁ VĚC

Pro autora je vždy potěšující rytmus jeho článků určitou ozvěnu. AL otiskly ve svém 41. čísle dopis značky A. P., který je přímou polemikou na v tomto listu předtím otištěný komentář "Poučení z Chile". Napsal jsem, že chilský převrat nemohou demokraté vítat. Značka A. P. je jiného názoru. Stručně shrnuto, skutečnost, že chilská vojenská junta potlačila také komunisty (také, protože nejenom je), stačí k ospravedlnění jejího činu.

Značka A. P. přirovnává Chile roku 1973 k Československu roku 1948 a bere prostě za bernou minci tvrzení, že v Chile hrozil komunistický převrat podobně jako v Československu. Jenže chilská armáda na rozdíl od armády československé tomu dokázala zabránit. At' žije!

Značka A. P. je celá komunistická konspirace, celá ta linka Moskva — Havana — Santiago dokonale jasná. Je mu také jasné, že Allende byl komunistický prezident, což je termín, který se dosud nikde nevyskytl. (Allende nebyl členem komunistické strany, v jistém žargónu by ho však někdo mohl označit za souputníka, fellow-traveler, jak se říkalo za Mc Carthyho). Nemohu se o to přit. Vycházím z prosté skutečnosti, že v době jeho vlády jsme ani v americké ani v západoevropské televizi neviděli kopy mrtvol v příkopě, že stadiony, věznice a ostrovy nebyly přeplněny jeho odpůrci. Argument, že by možná se to bylo později za jeho vlády stalo, obsahuje právě ono nešťastné "by" a "možná". Jsme však dnes bohužel svědky, že mužové — kteří ho svrhli — at' už udávají jakékoli vznešené důvody — se těm mrtvolám na své cestě k moci nevyhli. Zkušený a bodrý voják, na všechno zvyklý, asi nazve odpor k zabíjení účelovostí. Demokrat, liberál, křesťan však může sotva souhlasit s

tím, jestliže se lepší pořádek slibuje na pyramidě lidských obětí, mezi nimiž zcela logicky nebyli asi jen političtí odpůrci, ale i lidé zcela nevinní. Také Lenin a také Goebels říkali, že když se kácí les, litají třísky. Bylo proti tomu účelovně namítáno, že lidská společnost není les a člověk, že není třísky. A bylo také řečeno, že špatné prostředky nevedou k dobrým cílům. Demokracie se jistě má bránit, je-li napadena. Pochybují, že má první začít vraždit.

Přiznám se že — zřejmě na rozdíl od značky A. P. nemám rád vojáky, zejména ne ty z povolání — a armády. Také v demokracii je armáda nutné zlo. Svou povahou je nutně nedemokratická, udržuje se slepou poslušností a nevyhne se zupáctví. O blbosti kapralů je mnoho svědectví ve všech literaturách světa. Klasické demokracie se vždy staraly aspoň o to, aby v nich armáda nepřerostla přes hlavu. Za ministry obrany se vybírali dokonale civilisté. A jen v diktaturách se stav vojenský těší neobyčejné vážnosti. Demokracie však spočívá na svobodných hlasech svobodných občanů, nikoli na bajonětech a tankových hlavních.

Nevím, do jak velké míry si značka A. P. zjednodušila chilský problém. Vím, že si značně zjednodušila ten československý. Lituje, že armáda u nás nezasáhla v únoru

Slavný olympijský vítěz — basketbalový tým SSSR byl doma, v sovětech, chován do slova v bavině. Jako hrdinové, jako princátka. Tým jezdil často za hranice, přinášel nová vítězství, byla to veliká sovětská idyla. Jenomže pak začaly přicházet prohry. A dnes je tým předmětem kritiky. Jako vždy, i nyní jdou sovětské noviny z extrémů do extrémů.

Před necelými třemi týdny prohrál tento tým těžce se Španělskem na Evropském basketbalovém šampionátu, který byl po uplynulých osmnáct let vždy sovětskou záležitostí. A tak najednou se hlasitě mluví a píše o tom, co se beztak vědělo a co se považovalo za samozřejmé — ba správné, až do — inu do porážek. Komsomolská prav-

da, mládežnický deník, píše doslova, že "příčiny porážky basketbalového týmu mají hluboké kořeny v tom, že hráči ztratili svoji proletářskou pokoru". Od té doby, co přivezli loni z Mnichova zlatou medaili, stali se z nich "nadmíru sebevědomí pánové, jejich kdysi brilantní strategie začala postrádat představitost a stala se stereotypní". Sovětská basketbalová federace prý "vytvořila klima, kde vše bylo dovoleno", v důsledku čeho si hráči o sobě začali myslet, že jsou "nenahraditelní". A to jsou tedy hlavní příčiny porážek z poslední doby, včetně 4 prohraných utkání ze šesti s nár. mužstvem USA. A ještě něco říká Komsomolská pravda v typické sovětské falešnosti. Celou dobu se

vědělo, co se ostatně ví o špičkových sportovcích nejen sovětských, ale ze všech socialistických zemí: po návratu do vlasti jim nikdo neprohlíží zavazadla. Přivázejí si ze Západu spousty luxusních předmětů. Ovšem, jen pokud jsou špičkoví. Nyní, když se vraceli z evropského mistrovství, stali se členové sovětského basketbalového týmu cílem nejdůkladnějšího úsilí moskevských celníků. Bylo u nich nalezeno to, co se jindy u nich nehledalo: pékné a drahé západní věci. Znamená to pokuty a ovšem vybavení příslušných předmětů. A Komsomolská pravda horlí: "Národní mužstvo basketbalistů SSSR se domů nevrátilo se spoustou vítězství, ale se spoustou celních přestupků . . ."

1948, což příkládá tomu, že prý už byla pod kontrolou komunistů. Z pozdějších komunistických dokumentů víme, že tomu tak úplně nebylo, že mnohé klíčové pozice zaujímali nekomunističtí velitelé a že vrchním velitelem byl Edvard Beneš. (Kterého ovšem mnozí jeho odpůrci už také zařadili mezi komunistické agenty). Přesto však nevím, zda armáda tehdy mohla a měla řešit omyly politiků a nahrazovat jejich slabost. Určitě si však nemyslím, že by bylo lépe mít vládu pod vedením několika generálů, třebaš až dodneska, než vládu komunistické diktatury. Značka A. P. se domnívá, že vláda generálů dává naději na návrat do demokratických poměrů. Nevím, z jaké historie čerpá tuto jistotu. Zkušenost spíše dokazuje, že vláda generálů je také diktaturou. A já jsem proti diktatuře jakéhokoli zabarvení a jakýchkoli hesel. Dokonce mně nenapadá nadšením ani diktatura protikomunistická, poněvadž je v ní snadno označit kteréhokoli odpůrce, který se diktatuře nelíbí, za komunistu. Také tam jedna domovnice může ukázat prstem a také tam si jeden vojenský soud může dělat co chce . . . Dostali bychom se z louže pod okap.

A. P. píše, že u nás v roce 1968 žádná demokracie nebyla a že tedy nemohla být sovětskou intervencí zlikvidována. Pravda je, že nebyl čas obnovit demokratické instituce a že se tomu někteří bránili. Obnovil se však demokratický duch, demokratické metody a praxe. To ví každý — kdo tam tehdy žil. To je někdy důležitější než formální institucionalismus. Podmínkou demokracie je ještě není jen existence 150 politických stran. Svoboda slova byla úplná. A. P. si pro svou potřebu vybral citát z profesora Goldstückerera, který hájil právo KSČ na vedoucí úlohu. Mohl citovat také ty, kteří s ním veřejně nesouhlasili. Třeba Jaroslava

Brodského. Ivana Svitáka. Anebo i mne.

Značka A. P. má ovšem na pražské jaro víc než svérázný názor. Podle něho to byl všechno sovětský scénář. V Moskvě přemýšleli a vymysleli pražské jaro, aby našli záminku, jak poslat do Československa svoje — vojsko a udělat z nás ještě větší protektorát. Pak jsou ovšem blázní všichni ti západní odborníci, kteří se tak vážně zabývali studiem demokratického procesu, rozpadem stalinistické soustavy a její koncepcí — liberalizačními proudy. Ponechme to však tak, toto není humoristický časopis.

Jiná věc je nadmíru vážná. Po staletí vede lidstvo boj o co největší míru svobody — snášenlivosti — občanských práv. Demokracie je výsledkem tohoto zápasu, je naplňováním mravních, křesťanských i sociálních ideálů lidské civilizace. Komunismus není první, obávám se, že ani ne poslední a rozhodně ne jediný odpůrce demokracie. Vedeme s politickým komunismem veliký spor o podstatu lidské svobody. Nepřemýšlejte se o to, zda tento druh teroru je lepší než onen. Tvrdíme, že každý teror je špatný.

Demokracie nesouhlasí s komunistickými metodami. Ale antikomunismus sám o sobě přece ještě není demokracie. Být proti něčemu ještě neznamená být jen pro něco. Někdy to může být jen prostá nenávisť, lidsky plně pochopitelná, ale přece jen slepá. Nedovoluje vidět ani vývoj ani změny, činí přání otcem myšlenky. A co je nejhorší, chce vyhnout jeden extremismus druhým.

Mnohým lidem komunistická vláda tak či onak ublížila. Smyšlel jejich života není ani tolik touha po lepším světě jako touha po pomstě. Jsou nadšeni, jestliže kdokoli jakýmkoli metodami likviduje komunisty, nebo i ty, které za komunisty jen považují. Jsou nadšení diktátory,

když páli knihy Bedřicha Engelse a třeba i Hegla, kdejakým lidožroutem, který se rozhodne upéct a požrout marxistu. Chtěl bych připomenout, že také Adolf Hitler byl antikomunista. Nezdá se mi, že jeho protektorát byl pro nás požehnáním, ačkoli tehdy existovala Liga proti bolševismu. Nakonec se zasloužil o značné sympatie pro komunisty.

Kdo se omezuje jen na toto pojetí, měl to přiznat. Neměl by tolik haizirovat demokracii. Když dva dělají totéž, je to totéž. Je zcela stejné, je-li nevinný člověk zabít ve jménu boje za komunismus nebo ve jménu boje proti němu. Koncentrační tábory, pálení knih, pronásledování odlišných názorů — to všechno je svinstvo, at' si už samo říká jakkoli. Diktatury mají tisíce podobností, i když si vzájemně nadávají do grázlů. Jejich stoupenci musí ovšem statečně nést jedno velké riziko: Že v jejich

Holandsko na kolech

Nejvíce potrestáno Araby za otevřenou podporu Izraele v nedávném konfliktu bylo malé Holandsko: úplným olejovým bojkotem. V důsledku toho holandská vláda přistoupila k dosti drastickému opatření: o víkendech se v zemi nesmí jezdit auty. Jsou výjimky: lékaři a jiní, ale celkem jich je v celém Holandsku pouze 16.000! A tak se na holandských silnicích znovu objevila kdysi tradiční kola. Že vláda svoje nařízení myslí velmi vážně, dokazují mimořádně přísné sankce za porušení zákazu používat o nedělních automobilech: až šest let vězení nebo pokuty 100.000 holandských zlatých. Obchody s koly mají teď obrovské tržby a — pochopitelné — prudce vzrostly ceny bicyklů. Některé prodejny dokonce jízdní kola pronajímají na den.

Zajímavosti z domova . . .

Nizký stav Dunaje působí těžkosti v lodní dopravě. Plavební dráhu narušují i velké násoy pisku. Bagráři pracují na mnoha úsecích ve dne v noci. • Další Leninova socha přibyla v ČSSR, tentokrát v Lučenci. • Více světla dostanou ulice obcí a měst zásluhou moderních nejvýkonnějších vysokotlakých sodíkových výbojek čs. výroby. • Dva tisíce odběrů krve zaznamenali v liberecké transfúzní stanici. • Byla podepsána dohoda o spolupráci na léta 1973-75, mezi Svazem výtvarných umělců NDR a Československým výborem svazů výtvarných umělců. • Za půl miliardy korun bude v příštím roce vyvezeno československé konfekce do SSSR. • Týden československých filmů se setkal s úspěchem v indickém Candigarhu. • V olomouckém závodě Koh-i-noor vyrobili letos už 310.000 párů bruslí šetnácti

druhů. Do konce roku jich přibude 110.000. • 128.000 hektolitrů piva exportovaly letos Plzeňské pivovary do světa. • Do provozu byla v Praze uvedena mezinárodní automatická telefonní relace Praha — Bukurešť. První rozhovor měl fed. ministr spojů Vlastimil Chalupa o velvyslance Rumunska Teodor Has s čs. velvyslancem v Bukurešti Miroslavem Sulcem. • Výstavba nové stáčíny piva do láhví je součástí rekonstrukce pivovaru Pražan v Praze-Holešovicích. Její celková kapacita je 300.000 láhví piva ročně. • Víc nežli 1.700.000 dětských autíček vyrobí družstvo Igra za jediný rok. •

Kdo šetří (sebe) — vydrží za tří!

Zúčastňoval se všech předem vyhraných bitev.

Milan Rúžicka

Kde se žáci kopou do nosů

Sacharov pod arabskou palbou

O minulých víkendech proběhly sjezdy slovenské a české tělovýchovné organizace. V zemích, prosazujících jednu jedinou ideologii, mají i sportovní sjezdy výrazně politickou náplň. Zvláště tehdy, když se mládež nechce disciplinovaně přizpůsobit všemu, co se jí předkládá shora. Jednotně pěstovaná tělovýchova tu pak může být vhodnou manipulační pákou; konečně — při sjezdových jednáních to předseda příslušné organizace Hlaváček ani nezastíral. Hodně špatně se prý v tělovýchově a sportu pracovalo v takzvaném krizovém období, tedy letech 1968 a 1969, později se to prý zlepšilo. Tož pouze připomeňme, že olympijské hry roku 1968 v Mexiku patřily k největším sportovním úspěchům Československa v historii, olympijské hry 1972 v Mnichově k největším jeho neúspěchům. V roce 1968 se ovšem neproklamovalo — že podstatnou složkou činnosti jednotné tělovýchovné organizace je výchova k tomu, "aby mládež rozuměla politice KSČ a aby ji taky aktivně prováděla", "aby se mladý člověk ve svém vlastním zájmu dovedl v životě dobře orientovat a poznat co je a co není socialistické" a že cílem práce tělovýchovné organizace rovněž je — jak pravil vedoucí sportovní redakce Čs. rozhlasu — "rozbit protisovětské a protisocialistické nájezdy".

Zatímco 4. sjezd Československého svazu pro tělesnou výchovu a sport, který se seje v polovině listopa-

du, se má víc věnovat špičkovému sportu, "víkendové sjezdování" se zabývalo především tělovýchovou v masovém měřítku. I pro její pěstování jsou ovšem nutné určité podmínky. Po čtvrtstoleté existenci sjednocené tělovýchovy je však v Československu krajní nedostatek hřišť a jiných sportovních zařízení. Doktor Husák před časem řekl, že "v Praze si desetitisíce dětí nemají kde hrát, kde působit; nemají nic". Ústřední inspektor ministerstva školství, Jaroslav Lánik, zase v Čs. rozhlasu prohlásil, že "pro zavedení tří hodin tělesné výchovy na školách prvního a druhého cyklu chybí téměř dva tisíce tělocvičen". V časopise "Čs. sport" se před časem objevily názory žáků na hodiny tělocviku ve školách.

Říkáji: "Nejsme primadony, cvičili jsme vždycky s chutí a přihlásili jsme se třeba k nácviku skladby dorostenců na Tělovýchovné slavnosti. Teď nás spojili, a i když se kantor snaží, z hodiny dohromady nic nemáme. Jsme jak sardinky v krabici živých. Posledně jsme měli dělat kliky a kopali jsme se přitom do nosu. V první třídě gymnázia jsme měli tři hodiny tělesné výchovy, ve druhé třídě už jenom dvě a teď si dohromady nezacvičíme vůbec." A názory učitelů? Jeden z nich říká: "Nikdy jsem se nepřipravoval na hodinu tělesné výchovy tak pečlivě jako nyní. Mám zkušenosti, vymýšlím si, ale nedokážu na malé prostře zaměstnat žádoucím způsobem

tak velký počet cvičenců. Mám po každé hodině depresivní pocity, že jsem nesplnil úkol, že jsem cvičence ošidil." A další učitel jen konstatuje starou známou pravdu: "Žáci potřebují nezbytně protiváhu činnosti — při níž většinou sedí. Přitom nejatraktivnější část hodiny — herní — se omezuje na minimum. Jestliže osm lidí hraje, ostatní musí koukat."

Dále se konstatuje, že existují případy, kdy v tělocvičně o rozměrech 17 krát 8 metrů musí cvičit 39 žáků. V ministerské směrnicí pro projektování základních devítiletých škol nejsou v pokynech pro výstavbu tělocvičen respektovány základní rozměry hřišť pro populární míčové hry, jako například basketbal. Tahle bychom mohli pokračovat donekonečna; v Praze a Brně zoufale chybí ledové plochy na bruslení, nedostatek sportovních zařízení je podle oficiálních čs. údajů prostě katastrofální a permanentní. V zemi, která si dala do štítu péči o člověka, se například ve směrnicích plánů výstavby sídlí nerespektuje takzvaná "základní biologická norma tělovýchovy". Nedávno postavený pražský nový Prosek — tedy vlastně okres o 100 tisících lidech — nemá sportovní plochu. A za téhle situace vystoupil před časem v bratislavském rozhlasu jeden z představitelů sjednocené tělovýchovy, inž. Julius Chvalný, a kritizoval, že "jen v průběhu let 1968 a 1969 vzniklo jednotlivých tělovýchovných zařízení v Československu na 400", že "přestala jakákoliv kontrolovatelnost a tato zařízení vznikala jako houby po dešti". Vše se tedy zase vrací pod centrální kontrolu a občanské iniciativě v další bolavé oblasti československého společenského života se pékně zastíhují kliděka. Neznámená to ovšem, že by občané nemuseli nadále napravovat nedostatků ve výstavbě hřišť brigádnicky. A taky to neznamená, že by se pak postavením nového stadiónu nepochlubila režimní tělovýchovná organizace. Alespoň však bylo pro útěchu občanů vynalezeno nové zdůvodnění práce zadarmo ve volném čase. Předseda národního výboru v Mariánských Lázních řekl nedávno v Čs. rozhlasu: "Technická zařízení pro sportovní činnost je třeba převážně dělat dobrovolnou prací lidí. Vždyť ta dobrovolná práce lidí také směřuje k tomu, aby byl lépe využit volný čas, nejen občanů, ale zvláště mládeže."

PAVEL PECHAČEK

Přečtete si příběh, který zní jako staré orientální zkazky o zákeřnosti a intrikách... Andrej Sacharov, přední sovětský dissident — takto otec sovětské atomové pumy, začal působit kremelským vládcům větší potíže než se jim líbí: Západ se o něho příliš zajímá, jeho jméno je neustále slyšet dokonce v americkém kongresu, jeho popularita jakožto symbolu sovětského boje proti bezpráví ohrožuje kyženě detente. Sacharova nelze zatím násilím umlčet nebo odstranit a on, jakoby to věděl, anebo jakoby mu ani na vlastním osudu celkem nezáleželo, provokuje: přijímá dokonce zahraniční, západní novináře a říká jim, co si myslí.

Nedávno přijal libanonského novináře a vysvětlil mu své stanovisko na arabsko-izraelský konflikt. V stručném interview vyzval komunistické státy, aby se nemíchaly do tohoto střetu a nabádal Západ, aby neváhal zasáhnout, jestliže by jednostranná sovětská intervence pokračovala.

Krátce na to dostal Sacharov ve svém moskevském — ostře sledovaném bytě neočekávanou návštěvu. Dvojici arabských teroristů, "aktivistů" organizace Černého září, jak se uvedli. Po pětasedmdesát minut byli vědec a jeho manželka podrobeni

vyhrožování a nátlaku. Teroristé žádali na Sacharovovi písemné vyjádření jeho názoru na středněvýchodní konflikt. Řekli, že jeho názory ohláší ve svém hlavním stanu a tam bude rozhodnut jeho osud. Jeden z mužů se vrhl na Sacharovovu manželku, která se snažila dostat k telefonu, a dýkou přetlášil šůru. Konečně odešli a na rozloučenou řekli: "Máme své agenty všude, v New Yorku, v Moskvě, prostě všude... Nikdy nevarujeme lidi dvakrát. Můžeme s vámi udělat něco mnohem horšího než vás zabít..."

Toto by první případ, kdy arabské guerrillas "zaúčinkovali" v Sovětském svazu. Není určité náhodou, že zasáhli právě proti nejvýmluvnějšímu a nejneohroženějšímu, zároveň Kremlu nejnepohodlnějšímu bojovníku za lidská práva v sovětech. Sacharov ohlásil případ na policii. Dostavili se čtyři mužové aféry vyšetřovat. Vyslovili podiv a slíbili, že policie udělá, co bude v její moci. Jenomže: kdopak ujde pozornosti hlídačům Sacharovova bytu? Rozhodně ne dva Arabové výrazných rysů!

A tak zatím co světové veřejné mínění nutí Kreml ke zdrženlivosti, pokud jde o vyřízení si účtů s Andrejem Sacharovem, arabské teroristé se vhodně objevují na scéně. Jako vítaná ruka osudu...?

Máte už kalendář?

Právě vyšel KALEX 74

Kalendář čs. exilu (168 stran, 34 ilustrací).

Z obsahu: Na každý měsíc jeden kalendář a horoskop, ale i zkratka moudrosti, verše, důležitá historická data, události právě uplynulého roku a kapitola z čs. dějin.

R. Selucký — Jak zbohatnout. S. Volný hovoří s psychiatrem o problémech exilu. Autoři literární části: Michal, Schneider, Strnad, Škvorecký, Smutný muž Válek.

Seznamy čs. organizací, novin a restaurací v zahraničí, malá kuchařka, křížovka a mnoho jiného.

Cena v Evropě DM 16,80, v zámoří US \$6,80. Objednávky a platby předem (v Evropě i na dobírku) zasílejte na:

KALEX, 8 München 5, Pestalozzistr. 13, BRD

H & S PORK STORE

(PREDTÍM B. HRDINA)

PRVOTŘÍDNÍ párky, debrecínky salámy, klobásy, domácí salámy, paprikovaná slanina, tlačenka a jiné masové výrobky. — Nezapomeňte ochutnat naše znamenité domácí uzené, jakož i vařené šunký. Chutné jaterničky a jelička každý den čerstvě. Naše specialita: moravské (cikánské) uzené. Výsek čerstvého mladého vepřového, hovězího, telecího, jehněčího a veškeré druhy drůbeže.

JOSEF SUDA, majitel

35-10 DITMARS BLVD., ASTORIA, NEW YORK
(mezi 35. a 36. ulicí) Telefon AS 8-8468

ovzduší se snadno sami mohou stát obětí. Že když se někomu mocnému nezlobí — bude i zarytý antikomunista popraven jako komunistický špión, stejně jako v komunistické diktatuře byli komunisté popraveni jako fašisté. Je to riziko, které vyplývá ze souhlasu s nekontrolovanou mocí.

Stoupenci diktatury by měli mít dále smysl pro míru. Těžko lze komunistům vytýkat, že zglajchšaltovali občory z Madridu, těžko je poučovat o parlamentarismu z Athén, o humanitě ze Santiaga de Chile. Obviní nás zcela právem z pokrytectví. Síla a přednost demokracie je právě v odmítání totálních metod. Demokracie znamená respektování jakkoli odlišného názoru, znamená toleranci i pro její odpůrce, znamená se spoléhat se na zdravý úsudek svobodného lidu, ale respektovat i rozhodnutí jeho většiny. Nemá zapotřebí pálit knihy ani honit čarodějnice.

Sílné demokracie se nemusí obávat ani fašismu ani komunismu. Extrémní síly tam byly a jsou v beznadějně menšině. Vemte si Spojené státy, Anglii, Švýcarsko —

dnešní NSR, skandinávské země — mnohé jiné. Pokud jsou někde totalitní směry silnější, pak asi také proto, že demokracie je méně dokonalá či proto, že nevyřešila závažné problémy. Komunismus nelze potlačit generály a policií — to mu získá spíš příznivce. Totalitní hnutí mají své biologické i ekonomické příčiny, které jsou jejich živnou půdou. Také pouhé deklarování svobod už proti nim nestačí. Demokracie bude neúčinná, pokud neodstraní také ještě existující příklavě sociální rozdíly, hlad, korupci, četné nespravedlnosti. To platí zejména o třetím světě, také o jižní Americe. Pak nebude zapotřebí žádných generálů, kteří svým počínáním ten kolotoč fanatické nenávisti se stejnými metodami jenom prodlouží. Jinými slovy — je třeba odstranit příčiny, nikoli důsledky. Demokracie musí být proti každé totalitě. Té levé i té pravé. Masaryk říkal: "Demokracií dělají demokraté a lepší demokracií lepší demokraté." A také — "Ježíš, ne César." Což platí pro pučisty všeho druhu.

KAREL JEZDINSKÝ

PODPORUJTE
ČESKOU
NÁRODNÍ
ŠKOLU

SPORT

Výsledky I. hokejové ligy: Bratislava-Jihlava 4:4, Kladno-Pardubice 5:3, Litvínov-Budějovice 4:2, ZKL Brno-Sparta 2:1, Slovan-Litvínov 6:1, VŽKG Budějovice 3:2, Pardubice-Sparta 6:1, Jihlava-Kladno 8:3, ZKL-Košice 3:3, Sparta-Jihlava 1:1 a Chomutov-Plzeň 6:4. Tabulku stále vede 27 bodů Sparta.

Zápasy I. fotbalové ligy:

Dukla-Inter 4:0, Slovan-Sparta 2:0, Sparta-Teplice 3:1, Slovan-Dukla 3:0, Zbrojovka-Inter Bratislava 1:0, Bohemians-Košice 2:1, Trnava-Prešov 3:0, Košice-Slavia 3:1, Ostrava-Žilina 1:0, Nitra-Škoda Plzeň 2:1, Slavia-Zbrojovka 1:0, Žilina-VSS Košice 4:1, Plzeň-Ostrava 2:0, Teplice-Bohemians 2:0, Lokomotiva-Trnava 0:0, Prešov-Nitra 7:1. Tabulku vede Dukla se 17 body.

Mezinárodní fotbalová federace FIFA vyloučila reprezentační mužstvo Sovětského svazu z kvalifikačních bojů o postup na světový šampionát v roce 1974, protože sovětský fotbalový svaz odmítl z politických důvodů nastoupit 21. listopadu k odvetnému a rozhodujícímu zápasu v Santiagu de Chile. Není bez zajímavosti, že první utkání v Moskvě skončilo nerozhodně 2:2 a případná prohra v přímém sportovním boji s ideologickým nepřítelem by se v Sovětském svazu dala těžko vysvětlit. SSSR žádal, aby se odvetné utkání hrálo na neutrální půdě, což je vrcholně nesportovní akt. Mužstvo Chile už dalo možnost reprezentačnímu celku SSSR prokázat své kvality v

prvním utkání na domácí půdě v Moskvě. Mezikontinentální fotbalové utkání Evropa — Jižní Amerika skončilo nerozhodně 4:4 po poločase 2:2. V mužstvu Evropy reprezentoval Československo brankář I. Viktor, který chytil v prvním poločase. Utkání se hrálo v Barceloně.

V prvním kole tenisové soutěže o Pohár švédského krále prohráli překvapivě čeští slovenští reprezentanti Pišecský, Šimbera a Šavřda v Zürichu s celkem Švýcarska celkovým poměrem 4:1.

—pza—

Klub házené

v Northern Jersey hledá hráče a trenéra. Informace zájemcům podá: J. Jalovecký, 223 So. Park Dr. Woodbridge, NJ 07095, tel. (201) 634-7326.

AMERICAN CZECHOSLOVAK SPORT CLUB

získal v neděli další ligový bod nerozhodnou hrou v Haledonu s místním Lyceum 2:2 (1:2). Naše mužstvo předvedlo dobrou hru, přesto že hrálo s neúplným mužstvem v sestavě: Kolbasovský-McGowan, Minčák, Kelbel, Holka-Lech, Kutil-L. Campuzano, Hano, J. Campuzano. Branky vstřelil Kutil a Kelbel. Příští zápas hraje naše mužstvo s SC Schwaben v neděli 11.18 v Central Parku ve 2.30 hod.

Barokní varhany

z osmnáctého století v Kašperských Horách v klatovském okrese patří mezi vynikající hudební nástroje svého druhu. Byly proto vybrány pro natočení varhanní desky Supraphonu, která má ukázat nejen krásu varhanní hudby, ale i vysokou kvalitu památných původních kašperskohorských varhan. Nahrávku provedl profesor pražské Akademie muzických umění a jeden z nejlepších varhanníků vůbec, prof. Dr. J. Reinberger.

Vědecky o Československu

Dvanáctá výroční Konference slovanských studií, která se v polovině října konala na Universitě Jižní Karolíny, věnovala celé jedno dopoledne přednáškám a diskusi o Československu. Tématem bylo Československo a jeho vůdci v letech 1918-1938. Za předsednictví R. V. Luži z Tulejské university hovořili: S. B. Winters z newarské College of Engineering a Karlu Kramářovi, Frank J. Hájek z Emory University o Janu Srámkovi a Susanne Mikulová z Eureka College o Milanu Hodžovi. Stalo se poprvé v historii Konferencí slovanských studií, že Československo tu bylo zastoupeno jako samostatná část. Karel Kramář byl příslušníkem strany Národní demokracie, Jan Srámk stranou Lidové a Milan Hodža agrární. Skoda, že nebyla na konferenci ani zmínka o některém z příslušníků bývalých stran socialistických z doby první republiky.

Úspěch české pianistky

Vynikající koncertní pianistka a učitelka klavíru Lydia Sterba, která působí na Morton Junior College v Berwynu, Ill., vystoupila v neděli 18. listopadu o půl třetí odpoledne jako sólistka s orchestrem Morton College Community Orchestra. Koncert se koná v Berwynu a Mrs. Sterba na něm přednese Mozartův koncert E-dur Major, K 271. Mrs. Sterba, která vystupovala s řadou předních amerických koncertních těles se v roce 1974 objeví ve známém seznamu hlavních osobností „Who is who in Women“. V letech 1971-72 jsme její jméno našli v almanachu „Osobnosti západu a středozápadu“. Jsme na ni hrdí.

Co říká peněžní bilance?

Podle zprávy předsedy Státní banky československé ing. Svatopluka Potáče bylo čs. finanční hospodaření v důsledku tuhé protinflační politiky (dosud platí např. cenové moratorium) od r. 1969 přebytkové. Částky téměř 5 a půl miliardy korun, která zbyla, bylo použito na splacení závazků, které Státní bance vznikly ze schodků státních rozpočtů v některých letech do roku 1968, jakož i k posílení státních rezerv. S upevňováním měny jsou stále v rozporu podnikové výrobní plány, které (pří neoprávněně) zvyšují mzdové náklady na nové pracovníky, počítají s menší produktivitou práce, s předstihem růstu mezd, což vede k nižší tvorbě zisku. Inflačně působí i investiční objemy, vyšší o 6 miliard korun, a nadměrné zahajování staveb, kde je uloženo navíc 12 miliard. Další 7 miliard leží nepoužito v nadměrných a neodbytných zásobách. Negativní důsledky má i nadměrná materiálová spotřeba a odbytové nezajištěná výroba.

Ze spotřebitelského hlediska vzrostly vklady obyvatelstva za poslední dva roky o 8 a půl miliardy korun navíc — přestože byly zavedeny různé půjčky, hlavně novomanželské. Projevují se tu změny v kvalitativních požadavcích na vnitřní trh a na služby. Spolupůsobí tu i např. rozšířená motorizace, více

pracovního volna (soboty) — zahraniční rekreace (hlavně v Bulharsku). Obyvatelstvo už nenakupuje jakékoli zboží, ale vybírá si. Přitom je inovace a modernizace technicky zaostávajících výrobků pomalá, což se týká hlavně strojírenství. Podle citované zprávy bude nutno k rozšíření sortimentu zvýšit podíl dováženého zboží. Za nereál-

Společné ceny akademii

Letos byly poprvé uděleny ceny Akademie SSSR a ČSAV za nejlepší společné práce československých a sovětských vědců. Podle dohody mezi oběma akademiemi jsou tyto ceny udělovány vždy za dva roky — slavnostně — u příležitosti výročí Velkého října.

Zajímavé a unikátní

muzeum mají v Klatovech. Je to v lékárnické muzeum přeměněná originální barokní lékárna „U bílého jednohoce.“ Důchodce Vladimír Ostrovský tam už sedmý rok provádí návštěvníky a podává jim zajímavý výklad o původním zařízení lékárny i o léčivech „apatykářů“ sedmnáctého století.

Táborský pamětní kámen

Na první terase Národního památníku v Pruze na Žižkově byl znovuodhalen pamětní kámen města Tábora, který sem byl zasazen při stav-

né se však označuje zvýšením o 20%.

Další zjištění uvádí, že ke konci roku 1973 bude mít Československo u Mezinárodní banky hospodářské spolupráce v Moskvě aktiva zhruba ve výši 7,7 miliardy Kčs. Dovoz může tedy přijít především ze zemí moskevského bloku, neboť není žádoucí „neúčelová tvorba nadměrných devizových rezerv“.

Kam do zahraničí?

Pro čs. turisty je na tuto otázku lehká odpověď. Čedok připravuje opět pro příští rok zájezdy hlavně do „socialistických“ zemí. Jen malý počet vyvolenců se může — podle předběžných zpráv — dostat i na Kypr, do Indie, do Maroka a do Španělska. Jako novinka, bez bližší určených podrobností, se uvádí lyžařský zájezd do Davosu, spojený s okružní jízdou Švýcarskem.

Výzkum sídliště

mohylové kultury v Křižanovicích u Slavkova přinesl první bohaté nálezy. Nejen co do množství, ale především co do vzácnosti. Jedná se totiž o jedno z nejstarších sídlišť u nás ze střední doby bronzové, — patnácté až třinácté století před Kristem. Výzkum provádí Archeologický ústav Československé akademie věd v Brně.

bě památníku, za druhé světové války byl odstraněn a nedávno — při úpravách areálu — opět nalezen.

Málo pitné vody

Problém s pitnou vodou je jistě problém celosvětový. Ale je možno jej — s ohledem na člověka — řešit rychle a rozhodně. To se ovšem nestalo v případě slovenského hlavního města, které už po léta trpí nedostatkem dobré vody. Něco způsobilo znečištění dosavadních rezervuárů Bratislavskou chemickou, něco nedostatečný průtok dalších zdrojů. V každém případě jsou dnes věci tak daleko, že slovenský Výbor lidové kontroly veřejně prohlásil situaci v zásobování Bratislavy a okolí pitnou vodou za havarijní. Plnění zvláštního vládního usnesení v této věci postupuje velmi pomalu. Navíc přistoupl i nízký stav vody vzhledem k malým srážkám. Bratislavský národní výbor přijal opatření k radikálnímu šetření vodou. Tlak v potrubí je např. tak nízký, že se voda do některých vyšších poschodí obytných domů vůbec nedostane. Lidé si musí nosit vodu z přistavených pojízdných cisteren. — Na Slovensku je ovšem celkově tíživá situace s pitnou vodou. Zatímco v českých zemích zásobují veřejné vodovody dvě

třetiny obyvatel, je slovenský průměr pouze 47%. Přičemž jde v Bratislavě o 94%, ale v Západoslovenském kraji jen o 35%. Nejnižší úroveň je v okresech Stará Lubovňa — Vranov, Galanta, Levice — Velký Krtíš a Svidník, kde konzumuje „veřejnou“ vodu méně než čtvrtina občanů. Také stav vodovodní sítě je špatný. V minulém roce se pro nedostatečnou údržbu sítě dostalo spotřebitelům pouze 80% vody, odebrané ze zdrojů. Jedna pětina nenávratně zmizela. 60 milionů korun, které byly vynaloženy v r. 1972 na opravu vodo-

vodů a kanalizace, představuje pouze dvě třetiny skutečné potřeby. Na další postačující rozvoj zdrojů i sítě chybí investiční prostředky, ale i stavební kapacity. Ani plánované akce nepostupují dost rychle. A tak se stalo, že se loni — protože nebyly otevřeny plánované zdroje — projevily nedostatky pitné vody ve 130 vodovodech na Slovensku. Mimořádná opatření (pojízdné cisterny) znamenají i nové, mimořádné výdaje. Také výstavba čištění odpadových vod na Slovensku silně zaostává. Za první letošní půlrok byl splněn plán jen z poloviny.

SAMOTA

Samota je smutná knoflíčka.
Přichází k člověku poněkud večer —
ta divná snůžka.

Samota je tma, zářící v člověku.
Těš se samota — sirotek nevděku.

Samota je pojem, lidem dobře známý,
samota jsou slzy mojí mámy.

Samota je západ slunce v podzimu života.
Květy na hrobech drahých — to je samota.

Roman E. Král

Změní se příměří v mír?

Současnou snahou americké diplomacie na Středním Východě je změnit zastavení palby v příměří — čili docílit toho, aby okolnosti, že se systematicky nestřelilo, byla doplněna víceméně definitivním rozhodnutím Arabů a Izraele střílení neobnovit — a pak změnit příměří v mír. Rozhodnutí neobnovit palbu by bylo nejpevnější, kdyby vyvěralo z přesvědčení každé z obou stran, že je to v jejím nejvyšším národním zájmu, respektive že alternativou, tedy obnovení palby, by její národní zájmy vážně poškodila. Americká diplomacie může přispět k takovému přesvědčení vysvětlováním, argumenty, naléháním, návrhy (a to je s jednoho hlediska smysl současného zá-

jezdu ministra zahraničí Kissingera na Střední Východ), jednak vytvářením okolností, které mají samy a bez řečí přesvědčovací účinek. Žádané okolnosti se mohou vytvářet mimo jiné dodávkami zbraní nebo odmítáním dodávek; snahou ovlivňovat postup jiných velmocí, které do vývoje na Středním Východě zasahují (cílem nedávného vyhlášení pohotovosti amerických branných sil bylo ovlivnit postup Sovětského svazu); vysláním jednotek Spojených národů, které samy — máme-li soudit podle opětovných zkušeností z minulosti — nemohou obnovení palby zabránit, ale jejichž hlášení mohou velmocí mezi členy Bezpečnostní rady využít k tomu, po-

kud chtějí, aby ospravedlnily, že pokračují ve svém dosavadním postupu nebo že jej mění, nebo že pro ostatní a snad i pro sebe navrhuji nějaký nový krok.

Jakmile vypukla poslední válka na Středním Východě, začal Izrael nakupovat v Americe nově zbraně, hlavně aby nahradil ty, o které přicházel v bojích. Americká vláda izraelským objednávkám vyhovořovala a dosud vyhovuje — v souladu se svou zásadní politikou umožňovat Izraeli, aby si zachoval vojenskou rovnováhu s Araby. Arabské ztráty zbraní doplňuje Sovětský svaz. 19. října, tedy tři dny před tím, než bylo vyhlášeno zastavení palby, došla americká vláda k závěru, že se Izraeli mají dodat zbraně skoro za dvě a čtvrt miliardy dolarů. Dodávky pokračují s tím, že Izrael za ně musí zaplatit v hotovosti během 120 dní. To by ovšem vedlo prakticky ke zhroutilí ekonomie Izraele, který ještě nesplatil přibližně jednu a tři čtvrtě miliardy dolarů ze starého dluhu za americké zbraně. Americká vláda proto navrhla nyní kongresu, aby umožnil alespoň část oněch nových zbraní Izraeli darovat. K návrhu se bude muset vyjádřit mimo jiné zahraničně-politický výbor senátu, a jeho předseda, senátor Fulbright, údajně hodlá zařadit návrh na pořad jednání výboru až začátkem příštího roku. Když s ním a s ostatními členy zahraničně-politického výboru senátu měl minulou středu důvěrnou tříhodinovou schůzi ministr zahraničí Kissinger, prý se o urychlených dodávkách zbraní Izraeli ani nezmiňoval. Proč? Washingtonský dopisovatel newyorských Times John Finney hlásí, že někteří členové výboru došli k tomuto úsudku: Pokud je vládní návrh na dodávky zbraní Izraeli, zatím z nestanovené části ve formě darů, už předložen kongresu, ale kongres o něm ještě nerozhodl ani tak, ani onak, má ministr Kissinger v ruce velmi silnou kartu při vyjednávání jak s Izraelem, tak s Araby. Existence této karty byla všem stranám připomenuta, když se do příslušného podvýboru senátu dostavili náměstek ministra zahraničí a náměstek ministra obrany a podávali o vládním návrhu dobrozdání. Mimo jiné potvrdili, že zbraně za navržené dvě a čtvrt miliardy dolarů by daly Izraeli větší vojenskou sílu, než jakou měl před vypuknutím poslední války. V tom se podle dopisovatele newyorských Times Finneyho obráží úsudek, že vojenská rovnováha na Středním Východě se v důsledku sovětských dodávek Arabům a v důsledku zvýšené bojové zdatnosti Arabů zatím vyklání v arabský prospěch. Podle spekulací jiných washingtonských korespondentů

Krajanský oznamovatel

Víte, že

REZNICTVÍ A UZENÁRSTVÍ JOSEF ČURDA,
MARGARTENSTR. 11

... je jen 206 m od nádraží Selnau ... vyrábí na 20 druhů českých a slovenských specialit ... rozesílá maso a uzeniny po celém Švýcarsku (maso za velkou výhodnou cenu) ... při objednávce nad S. Fr. 50.— neúčtuje poštovné.

Nevíte?

Tak přijďte nebo volejte 01/23 52 65

PSACÍ A POČÍTAČÍ STROJE

pro krajany se slevou — jakož i veškeré opravy zařídí
ANTONÍN ZETEK, Illnauerstr. 24, 8307 Effretikon,
tel. 052-32 53 08

SERVIS

vašeho vozu zajistí rychle a spolehlivě W. PISOFF, společník fy:
AUTO WEISS, Altstetterstrasse 228, 8048 Zürich,

tel. 01-62 14 55.

Přes UNIONFUNK

v Zürichu seženete českého taxikáře, znalého místních poměrů, památek a vůbec všeho zajímavého.

Volejte 01-47 30 47 a žádejte pana IVANA MĚDRA.

KNIHY

všech čs. exilových nakladatelství dodává:

Oskar Krause, CH-8307 EFFRETIKON, Rebenstr. 2

Privat Galerie ve Švýcarsku

vystavuje díla předních exilových výtvarníků — sjednejte návštěvu. Telefon — 052/324176 — Švýcarsko

Pro další podnik,

který otevíráme na podzim v městě Taillingen/Ebingen hledám mladšího, spolehlivého, samostatného českého kuchaře za nejlepších platových podmínek. — Byt k dispozici.

HOTEL-RESTAURANT-HIRSCH

Majitel Tony Kolářský

D — 7481 Sigmaringendorf

ZÁJEMCI

o prodej švýcarských hodinek ve všech státech žádáme o kontakt. Vyhodnotíme vedlejší výdělek nebo hlavní zaměstnání. Zájemci z oboru mají přednost.

SLAIS-CH-2500 Biel, Postf. 255-Switzerland.

se ministr Kissinger snaží za svého nynějšího zájezdu na Střední Východ přesvědčit Araby, aby dali najevo ochotu ke kompromisu s Izraelem, protože opačný postup by možná vedl k pádu nynější izraelské vlády v příštích volbách 31. prosince — o tom prý s Kissingerem hovořila ministerská předsedkyně Golda Meirová v minulých dnech v Washingtonu — a příští izraelská vláda by rozhodně byla bojovnější a neústupnější než nynější. Arabové zatím vznašují požadavek, aby Izrael bezodkladně stáhl vojenské jednotky na čáru, na které byly při vyhlášení palby 22. října — čímž by se mimo jiné uvolnila cesta mezi dnem obklíčenou Třetí egyptskou armádou a egyptským zájezdem; a když by se začal stahovat, mohlo by se současně vyjednávat o ostatních otázkách příměří včetně výměny válečných zajatců. Stanoviskem Izraele zatím je, že výměna válečných zajatců (ku které, mimochodem, mělo podle americko-sovětského dorozumění vypracovaného za Kissingerovy návštěvy v Moskvě dojít do 72 hodin po zastavení palby) — že výměna zajatců musí předcházet všemu ostatnímu a nemá se

spojovat s žádnými jinými podmínkami. O tom ostatním, včetně přeměny příměří v mír, by chtěl Izrael začít vyjednávat, soudíme-li podle tiskových zpráv, až po volbách z 31. prosince.

A ještě jeden postřeh amerických korespondentů, kteří doprovázejí Kissingera na nynějším zájezdu. Kissinger si prý myslí, že jeho nynější úsilí o dosažení míru je obtížnější než to, které vyvíjel na zakončení vietnamské války.

H. H.

NABÍZIME —

České knihy v exilu:

John Danus "Zrod satanova atomu", vázané, celá trilogie \$17.00, k dodání ihned. Během roku 1973 vyjde, vázané v plátně, ilustrované, cena za svazek \$5.20. Díla K. J. Krušiny: "Pan Dadáček má dovolenou", detektivka, "Jedenáctý obvod", kriminální román, "Zimní bouře", Horšská záchranná služba, "Druhá bouře", vychází až v zahraničí. "Svět je strašně krásný", členská premie zdarma pro odběratele celé řady roku 1973. Můžete objednat nebo napsat si o bližší informace. Dodává Literární Klub, K. J. Krušina, Box 239, 126 02 Hägersten 2, Sweden.

Československo a Západ

I oficiální čs. ekonomičtí experti přiznávají, že hospodářské styky se Západem — založené převážně na přímé výměně zboží, nemohou v současné době uspokojivě plnit požadavky obchodní směny. Rozšíření styků se prý musí dít formou finančních postupů a hospodářské kooperace. Podle údajů ministerstva zahraničního obchodu byly v poslední době podepsány s většinou západoevropských zemí dohody, které odstraňují všechna množstevní omezení výrobků, které by mohly být společně vyráběny. Horší je to ovšem s konkrétním naplňováním těchto dohod. Mezi jednotlivými čs. a západními hospodářskými organizacemi bylo zatím uzavřeno jen 22 smluv, v roce 1972 k nim přibyla pouze jedna a letos dvě. Z celkového obrátu obchodu se západními státy činí obrát v rámci kooperačních smluv jen asi jedno procento. Tim zůstává Československo v tomto ohledu ze všech východních států na posledním místě, snad jen s výjimkou Bulharska. Důvod nezájmu čs. podniků o tuto formu spolupráce se Západem spočívá především v její neatraktivnosti. Případné devizové zisky stejně spolkně stát a podnik z toho nic nemají. Naproti tomu se však pro export na Západ vyžaduje daleko větší preciznost ve výrobě a hlavně v kvali-

tě, což zvyšuje vlastní náklady výroby v jednotlivých podnicích.

Čs. obchodní zástupci také — jak zjišťuje Státní banka — nedovedou využívat disparit u hlavních světových měn a různosti podmínek na úvěrových trzích. A realizaci dovozu ruší i jiné nárazové problémy čs. hospodářství. Např. více než polovina nákupů moderní techniky pro investiční výstavbu připadá zpravidla na 4. čtvrtletí, takže se dovozené prostředky nedají využít pro úkoly, plánované už pro celý předchozí rok. Ostatně využití vynaložených devizových prostředků na dovozené stroje je stále zcela nedostatečné. Po uvedení do provozu se nedosahuje projektovaných parametrů nebo se pro nehotové stavby nedají stroje ani namontovat. Stroje se dovážejí převážně na 8-15% úvěr. Rentabilitu si proto lze lehko představit.

V Lucerně hořelo

V známém pražském paláci Lucerna — ve Voděčkové ulici — vypukl 30. října ráno požár, který zachvátí hlavně nejvyšší patra jednoho křídla této budovy, kde bydleli lidé a kde sídlil učňovský domov. Požár vznikl patrně zkratem v motoru jednoho výtahu, jehož 30-metrová šachta ohni posloužila jako komín. Čtyři požární družstva vysvobodila z plamenů několik desítek lidí. Jeden starší člověk však požár zaplatil životem. Vznikla také velká hmotná škoda.

Výstava Maxe Švabinského

Ke 100. výročí narození známého malíře Maxe Švabinského byla otevřena v Jizdárně Pražského hradu výstava jeho životního díla. Jsou tu shromážděny oleje, kresby i grafika. Švabinského jubileum je zařazeno do listiny světových výročí organizace UNESCO.

OLEJOVÁ HROZBA PUSOBÍ

Evropské hospodářské společenství, pod tlakem olejové krize vydalo prohlášení, aby se Izrael stáhl na území, které vlastnil před dváadvacátým říjnem, nežli obklíčil Třetí egyptskou armádu. To je také požadavek, který v Káhiře sdělil prezident Sadat ministru Kissingerovi. Nicméně přední egyptští činitelé naznačují, že by v jednáních s Izraelem uvítali USA jako prostředníka.

AMERIKO, AMERIKO...

PRECHODNÉ OMEZENÍ ŽIVOTNÍ ÚROVNĚ. TAKÉ V AMERICE?

Benzín v Americe na přiděl? Podle jednoho odborníka od příštího jara. Nechce se tomu ani věřit. Nemluví jen o benzínu: ostatně ten odborník, je to ekonom jménem Al Nelson, řekl také, že benzín bude na přiděl jen tři roky, protože během té doby si Amerika postaví vlastní potřebné nové rafinerie. Ale do amerického hospodářství a životního stylu občanů a jejich filosofie je zabudována koncepce trvalého zvestupu a nároku, nebo alespoň ambicí na blahobyt. Éra, pro kterou je to hlavním charakteristickým rysem, možná končí — a to je těžké absorbovat a představit si. Ne, že by na-

stávala éra nedostatku — le- da podle měřítek Američanů; podle měřítek Evropana, nad- to z východní Evropy, to bu- de spíše éra omezeného plýtvání. Tak řečený nedostatek benzínu jsme tu měli už le- tos v létě, což znamenalo, že u některých pump vám pro- dali jen třicet čtyřicet litrů — mimochodem, přibližně za osm centů za litr, což je cena čtyř cigaret (jedno číslo new- yorských Times stojí na stán- ku skoro dvakrát tolik) — a nebo nemohli prodat žádný benzín, takže jste musel po- odjet, třeba i celý kilometr, k jiné pumpě, kde měli ben- zínu dost. Měli jsme tu také tak řečený nedostatek masa,

což znamenalo, že v samoob- sluhách po několik týdnů chyběly některé výřezy hovězího a bylo třeba spokojit se s ji- nými; jednu chvíli bylo do- konce i mleté maso k dostání jen u řezníků. Nyní ovšem bude situace s benzinem vážnější. President Nixon na- řídil, že automobily federál- ních úřadů nesmí překračo- vat rychlost osmdesáti kilo- metrů za hodinu, což předsta- vuje zpomalení — na někte- rých dálnicích, pokud je na nich maximální rychlost vů- bec stanovena, je 112 kilome- trů za hodinu (70 mil), v blízkosti měst 96 kilometrů (čili 60 mil) za hodinu; zpo- palení na 80 kilometrů sníží spotřebu průměrného auta o pět procent. President Nixon to doporučil všem. Dva re- portéři listu Washington Post

si včera vyjeli za Washing- ton, jeli rychlostí 80 kilo- metrů, a na úseku deseti ki- lometrů je předjelo 36 osob. automobilu, dva nákladní vo- zy, jeden autobus a jeden mo- tocykl; sami nepředjeli niko- nihoko. Newyorské Times otiskly fotografii největší kancelářské budovy na svě- tě — je to tak zvané Světové centrum obchodu na Manhat- tanu — jak má v noci světlo takřka ve všech oknech na všech poschodích. Možná, že se Američané budou muset naučit častěji vypínat světla, když je nezbytně nepotřebují, už proto, že se teď k pohonu generátorů bude používat pe- troleje s poněkud větším ob- sahem síry, nebo dokonce u- hli, což přispívá k znečištění vzduchu. Návštěvníci z Pra- hy říkají, že v Praze je mno- hem horší vzduch než v New Yorku, ale rozdíl se teď te- dy možná bude snižovat. Ano,

v New Yorku letos v létě ne- šel po řadu hodin v někte- rých čtvrtích proud — i vlo- ní a předloni — protože se ve stále větším počtu budov používají stále účinnější pří- stroje na chlazení vzduchu.

Nyní v zimě se zase bude mu- set šetřit na topení. Presi- dent Nixon nařídil snížit ve federálních budovách teplo- tu z obvyklých 26 stupňů cel- sia na 18 a půl až 20 stupňů, a doporučil to dělat všude. Dvacet stupňů ovšem není žádná zima, alespoň s hledi- ska Evropana, který není zvyklý na více.

Mimochodem, s touto tak zvanou energetickou krizí má jen velmi málo co dělat ome- zení dodávek petroleje ze Středního Východu. S těmi se počítalo v podstatě jen na ukojení rozdílu mezi dosavad- ní poptávkou po pohonných a topných látkách a stále vzrů- stající poptávkou v budouc- nosti. Současná energetická krize má příčiny širší a hlub- ší, a než bude překlenuta potrvá to možná pár deseti- letí. A vzrůst hospodářství a blahobytu bude zpomalen — o tom jsme začali mluvit. Je totiž přímý vztah mezi spo- třebou energie na hlavu, prů- myslovou výrobou a životní úrovní.

Některé sektory amerického průmyslu už dnes jen tak ukájejí poptávku po svých výrobcích, přestože běží na plnou kapacitu; to platí zej- ména o výrobě chemikálií — potřebných mimo jiné k vý- robě umělých hmot, o výrobě papíru, hliníku, mědi a oce- li. Všechny tyto sektory jsou velmi náročné na zdroje ener- gie. Samozřejmě autodopra- va utrpí, protože na jednotku spotřebované energie se dá převést větší náklad po želez- nici než po silnici. Změna v poptávce po osobních vozech nepochybně přinutí automo- bilky k přesaltování z rozsá- hlé výroby těžkých luxu- sních aut na větší výrobu skromnějších a skromněj-ších aut spíše evropského ty- pu. Zvýší se asi dovoz Volks- wagenů a Datsunů a jiných malých aut, ale protože zá- padní Evropa a Japonsko jsou opravdu vážně skřípnu- ty nedostatkem pohonných a topných látek, což se promí- tne do celého jejich hospodář- ství, budou možná méně na- kupovat v Americe a tím utrpí američtí výrobci a tak zva- né multinacionální podniky.

H. H., N. Y.

Večery pod lampou s českou knihou

Čtenářský hlad po dobré české knize trvá. Doma i v cizině. Kdežto doma současná literatura stagnuje, a starší kvalitní věci se vydávat nesmějí, my v emigraci máme v tom ohledu větší štěstí. Také Universum Sokol Publications patří k vydavatelstvím, které jsou sto zájmu čtenářů o dobrou českou knihu vyhovět. Zde je seznam a stručný popis knih, vydaných doposud našim nakladatelstvím:

DEMOKRATICKÝ MANIFEST —

Ferdinand Peroutka. Vyznání víry v demokracii, svo- bodu a právo na národní sebeurčení. Mužný boj s ideo- logií komunismu, jehož slabiny jsou zde odhalovány nejpopulárnějším mistrem pera. Kniha skutečně hodná tradice českého humanismu.

POČÍTADLO —

Petr Den. Sbirka esejí, zkoumajících vztahy mezi náboženstvím, politikou a matematikou, jež se zároveň snaží dát novou náplň pojmu "demokracie", aby re- voluce davů a nových národů, měnící podobu našeho století, nebyla revolucí nihilismu, prosté moci a smrti, nýbrž revolucí míru a života.

VE VLÁDĚ DRUHÉ REPUBLIKY —

dr. L. K. Feierabend. Paměti muže, který spolufi- dil osudy národa a státu v tragické pomnichovské době. (Rozebráno).

VE VLÁDĚ PROTEKTORÁTU —

dr. L. K. Feierabend. Pokračování paměti člena české protektorátní vlády z doby po 15. březnu 1939, obsahu- jících množství zajímavých a významných detailů o tehdejších událostech.

Z VLÁDY DOMA — DO VLÁDY V EXILU —

dr. L. K. Feierabend. Autor zde líčí svůj dobrodružný útěk z Protektorátu přes Maďarsko, Jugoslávii a Francii do Londýna a popisuje zajímavým způsobem poměry v tehdejší exilové vládě presidenta Beneše.

ANTONÍN ŠVEHLA —

textová a fotografická monografie, vydaná ke stoleté- mu výročí narození tohoto politika, který spoluza- kládal, budoval a řídil mladý československý stát. Ne- postradatelná publikace zejména pro mladé emigra- nty, kteří o Antonínu Švehlovi doma buď neslyšeli vů- bec, anebo jenom nepravdy.

KAŽDÁ Z TĚCHTO KNIH PŘEDSTAVUJE TVORBU NAŠICH PŘEDNÍCH SPISOVATELŮ A BÁSNÍKŮ, ŽIJÍCÍCH MIMO SVOU VLAST. ZAKOUPENÍ NĚKTERÉ Z NICH OBOHATÍ JISTĚ VAŠI KNIHOVNU

OBJEDNÁVÁM:

Demokratický manifest — Ferdinand Peroutka	\$4.00
Počítadlo — Petr Den	2.50
Ve vládě protektorátu — dr. L. K. Feierabend	3.00
Z vlády doma — do vlády v exilu — dr. L. K. Feierabend	3.00
Ledy se hnuly — V. N. Duben	3.00
Antonín Švehla	3.00

ÚHLEM NA OBLOHU —

Miroslav Rašín. Sbirka cestopisných črt, zejména z Již- ní Ameriky, politických i intimních úvah již zemřelé- ho autora, je moderním protestem proti odlidštění a zmechanizování světa.

BEZNADĚJE A NADĚJE —

Karel Valehrach. Křájan, písmák líčí svůj těžký, avšak zkušenostmi bohatý život, v němž křížem — krádem procestoval všech pět světadílů, s očima otevřenými a se srdcem, které rozumí lidské bídě.

OD A DO Z —

veselá abecední fantazirování-slovy a kresbami — po- pulárního komika Járy Kouta.

VERŠE ZE ZÁSUVKY A VERŠE ZAPOMENUTÉ —

Josef Martínek. Česko-americký novinář a básník tu ve čtyřech částech podává silné básnické obrazy ně- kolika svých životních údobí.

HOLOUBEK, KTERÝ SE NA VŠECHNO PTAL —

Josef Martínek. Půvabná dětská knížka veršů s lahod- nou češtinou a podivuhodnou fantazií.

SONGS OF THE DESERT —

Josef Martínek. Sbirka anglických básní, které byly otištěny ve více než 40-ti amerických a kanadských časopisech. Autora zde inspirovala zejména velká ame- rická poušť na jihozápadě USA.

LEDY SE HNULY —

V. N. Duben. Kniha nutná pro každého, kdo chce vě- dět, kdy a jak začaly drobné sopečné výbuchy, které pak, po několika letech, vedly k Pražskému jaru.

THIS AND THAT —

E. J. Popera. Kdo zná české verše tohoto básníka, ji- stě sáhne se zvědavostí po jeho první sbírce básní anglických.

Úhlem na oblohu — Miroslav Rašín	2.50
Beznaděje a naděje — Karel Valehrach	2.50
Od A do Z — Járy Kouta	1.50
Verše ze zásuvky a verše zapomenuté — Josef Martínek	2.00
Holoubek, který se na všechno ptal — Josef Martínek	1.00
Songs of the Desert — Josef Martínek	3.00
This and that — E. J. Popera	2.00
Pálnoční pacient — Egon Hostovský	3.00

Zpronevěra a narkomanie

Ani v letošním roce nepole- vuje vzestup trestných činů v určitých oblastech. Pracov- níci ministerstva vnitra u- vedli na tiskové konferenci, že v 1. pololetí 1973 bylo na úseku národního hospodář- ství spácháno přes 11.500 trest- ných činů s celkovou škodou 92 milionů Kčs. Tato trestná činnost stále roste, stejně ja- ko narkomanie mezi mladý- mi lidmi.